

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOGLASNIK

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

trtek. Na-
za neorga-
za inozem-
zna štev.
stvo „Pov-
s“ ima s čla-

narino že plačano naročni-
no za list. Za oglaševanje in re-
klamne notice vseh vrst je
plačati po Din 250 od petih
vrst. Inzeratni davek po-
sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Načrt novega šolskega zakona.

Učiteljstvo naj izreče svojo kritiko. — Zadeva je nujna! — Poziv okrajnim učiteljskim društvom in članstvu. — Udeležite se vsi razprav in stavite predloge!

V današnji številki prinašamo naino-
vejši načrt šolskega zakona, ki ga je iz-
delal za osn. nast. v ministrstvu prosvete
prof. višje pedagoške šole v Zagrebu dr.
Čajkovac.

S tem dajemo načrt v presojo in kri-
tiko učiteljstvu, ki naj stavi svoje pred-
loge in nasvete, katere naj poverjeništvo
iznese Glavnemu odboru UJU.

Ocenijo naj se dobre in slabe strani
načrta.

Vsekakor je treba upoštevati pri tem
tudi stari projekt, ki je bil priobčen v 22.
številki »Učit. Tov.« od 4. junija 1925 in
izpreminjevalne predloge k temu, ki so
natisnjeni v 25. številki »Učit. Tov.« od
leta 1925., ker so te izpremembe sestav-
ljene na podlagi svoječasni predlogov
in stališč okrajnih učiteljskih društev k
nosameznim vprašanjem.

Enako je treba pregledati določbe
uradniškega zakona v kolikor isti prep-
uša posebne odredbe specialnim zak-
onom, da se dožene, ali se iste upošte-
vale v novem osnutku šolskega zakona.
sicer jih je treba še vnesti.

Tehniško bi priporočili okrajnim
učiteljskim društvom, da nemudoma do-
ločijo referente za sledeča poglavja in
vprašanja šolskega zakona:

I. Smoter in učna obveznost (čl. 1.
do 23. novega in 1.—20. starega načrta).
II. otvarjanje in vzdrževanje šole (čl. 24.
do 44. novega in 21.—33. starega načr-
ta); III. pouk in učenci (čl. 45.—79. no-
vega in 34.—55. starega načrta); IV. vr-
ste, izobrazba in pravice učiteljstva ter
disciplinarni postopek (čl. 80.—112. no-
vega in 56.—101. starega načrta); V. na-
meščanje in premeščanje, ocenjevanje
učiteljstva in poučevanja o šolskem zdrav-
niku (čl. 113.—132. novega in 102.—119.
starega načrta); VI. šolska uprava (čl.
134.—153. novega in 120.—142. starega

načrta); VII. šolski odbori in posvetoval-
ne šolske korporacije (čl. 154.—187. no-
vega in 143.—174. starega načrta); VIII.
odnošaji državljanov do šole, privatne
šole in prehodne določbe (čl. 188.—211.
novega in 175.—194. starega načrta).

Poleg teh je porazdeliti referat še v
sledečih zadevah: IX. Činovniški zakon
in osnutek šolskega zakona, ako so vne-
šena vsa poglavja, ki imajo izpolniti
specialni zakon in v katerih dovoljuje čin.
zakon izjeme in olajšave notem special-
nih zakonov; X. v koliko odgovarja novi
projekt mišljenju, potrebam in zahtevam
novejšega šolstva in novejšega
učiteljstva; XI. moderna šolska in pro-
svetna stremjenja v drugih državah ter
njih zakonodaja in osnutek našega za-
kona.

Poseben referent naj bi prevzel pri-
merljivo osnutka z ustavo, posebno z
ozirom na I. oddelek z zakonom o obč-
nini ter ga primerjal s VI. in VII. od-
delkom, kjer moramo manifestirati za
svojo zahtevo ločitve šolske uprave od
politične uprave in z zakonom o vojski,
ki ga je posebno upoštevati z ozirom na
vojaško službo učiteljstva ter tožadve
naše zahteve.

Ti referenti naj se takoj lotijo dela.
Okrajna učiteljska društva naj se-
stavljajo ankete, ki bodo obravnavale
posamezna vprašanja ter o tem razprav-
ljali tudi na zborovanjih, kjer naj izra-
zijo svoje zahteve.

Vabimo pa tudi vse posameznike,
da sodelujejo, da se opolastijo v kraški obli-
ki tudi v listu in potem svojih okrajnih
učiteljskih društev pošljejo svoje pred-
loge.

Glavno težišče dela je sedaj na okraj-
nih učiteljskih društvih, ki naj pokažejo
sedaj svojo notranjo živlensko silo za
pozitivno delo. Delo je nujno!

Izvršni odbor UJU pri ministru prosvete.

*Novi učni načrt. — Osnutek novega šol. zakona. — Upokožitev z 32 služb.
leti in 15%. — Polne doklade poročenim učiteljicam. — Prošnje učiteljev-
beguncev. — Za učiteljske sirote. — Ureditev oddelka za Hrvaško. —
Poročila iz min. za Narodno Prosveto.*

Gospod minister prosvete je sprejel
dne 22. novembra t. l. Izvršni odbor.
Predsednik tov. Vlada K. Petrović je iz-
nesel sledeče zadeve:

1. Po mišljenju učiteljstva in pover-
jeništev učni načrt za osnovne šole ni
dober, treba ga je takoj popraviti. S se-
stavno novega učnega načrta bi bilo treba

LISTEK.

ALBIN ČEBULAR:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

(Dajce.)

5. Vinica.

Takih zbirk je tudi treba pri sreskih
šolskih razstavah, da bodo videli tudi
meščani, ki ne pridejo veliko v dotiko s
priprostim narodom kakke važne zbirke
se vrše ter kako lepe so stvari. Obisko-
valk bo prav veliko saj je to njih zani-
manje! Prav dobro si bodo zapomnili ta
in oni okoliš. Tudi ne bi bilo škoda, da
bi romala potem ta razstava vsaj dekl-
skih ročnih del, ki se lažje prevažajo, v
Metliko, poleg Črnomlja; zanj bi se za-
nimali tudi tujci, ki so — samo pomi-
slimo, kako lepo zbirko je razložila
»Slovenska žena« na letošnjem velesaj-
mu v Ljubljani. Mislimo, kako bi se dalo
še vse bolj izpolniti!

6. Petrova vas.

Tudi učenci iz Petrove vasi so se
pridružili razstavi, saj so tudi delali vse
leto prav marljivo. Manjša dela so shra-
nili kar med šine, torej v okno učilnice,
katero se nahaja v boli senčni strani da

ne pokvari sonce izdelkov, ker les na
solncu odpusti, ker se razsuši in prične
tudi pokati. Del je prav veliko zastopa-
nih, kar kaže da je bila vcepljena učen-
cem ljubezen do dela, katera se zrcali
tudi v vsakem predmetu samem, ker je
izvršeno s strogo pazljivostjo.

Tudi tu so že začeli z izdelavo hiš-
nih števil, torej uporabno risanje na
les. Ker je Petrova vas že precej oble-
dela v svoji ornamentiki, in je pričela g.
upravitelica zopet oživljati in krepiti. Po-
seben dobro bi nam vedela povedati kaj
se pravi delati oziroma pričeti, če ni kaj
prijeti v roke. Pač pa bodo polagoma
odstranjeni zapreke.

Omenimo tudi lahko na tem mestu
še drugo ribanje, in to je v gospodini-
stvu, kateri tečaj se je vršil v zimskem
času. Obiskan je bil prav dobro. Neka-
tere so gledale seveda kakor je že pov-
sod navada, vso stvar »čez plot« niso
se mogle lotiti. Ko so pa videle kaj zna-
jo že njih tovarišice, ei potem pa brž...
Prav dobro so se izurile v tem kratkem
času. Obravnavale so se v pretežni ve-
čini le take stvari, katere so izvedljive
v tem kar ima kmet vedno pri rokah,
samo uporabiti ne zna; če pa je naiče-
šče tako prirejeno da je komaj užito.
O, koliko je treba dela tudi še v tem ozi-
ru med narodom! Vse ima pri rokah —

poveriti posebno komisijo, pri kateri naj
sodelujejo tudi učiteljstvo.

2. Osnova zakona, ki ga je sestavil
dr. Čajkovac, vsebuje mnogo tega, kar je
zahtevalo učiteljstvo. Treba pa je še
marsikaj vnesti, popraviti, zamenjati. Go-
spoda ministra prosim, naj odredi komi-
sijo, ki naj to takoj stori. V komisijo bi
bilo treba poklicati zastopnike vseh po-
vereništev.

3. Gospoda ministra prosvete prosi-
mo, da vnese v bodoči proračun odloč-
bo, da prejme učiteljstvo 15% dodatek na
plačo že s 32 službenimi letoma.

4. Istotako naj se vnese v proračun
z l. 1927/28. člen, ki dovoljuje učitel-
cam poročenim z državnimi uradniki
polne dražinske doklade.

5. Nadalje prosimo ministra pro-
svete, naj čimprej predloži ministrskemu
svetu prošnje učiteljev-beguncev s Pri-
morskega, da bodo nameščeni kot kon-
traktualni učitelji.

6. Ker je Glavna kontrola mišljenja,
da no smrti matere-učiteljice otroci ne
morejo prejemati pokojnine, ako je tudi
oče državni uradnik, prosim, naj se to
izpodbija.

7. Gospoda ministra prosvete prosi-
mo, naj vendar enkrat naredi konec ne-
znosnim prilikam v hrvaškem odseku
ministrstva prosvete ter zamenja neka-
tere osebnosti, ki imajo nepriateljske
tendence nasproti članom UJU.

8. Končno naprošamo ministra,
naj se daieio vesti iz ministrstva pro-

svete za »Narodno Prosveto«, kakor se
to vrši za ostale liste.

Gospod minister prosvete je odgo-
voril na vsa vprašanja v svojem eno-
urnem govoru, ki ga navajamo le v iz-
črpkah. Rekel je:

1. Mišljenje Izvršnega odbora UJU o
učnem načrtu je prečital. Čudi se pa, da
o nem ni razpravljali Glavni prosvetni
svet, kar bo takoj naročil, da se izvrši.

2. Osnovo zakonov o srednjih, me-
ščanskih in osnovnih narodnih šolah boče
v najkrajšem času predložiti narodni
skupščini. Vse izpremembe in dopolnitve
naj se mu čimprej predložijo.

3. To točko bo podpiral, dočim bo
šlo s 4. točko težje zaradi finančnih prilik.

5. Vprašanje učiteljev s Primorske-
ga bo brž rešil. Priporočila pa da se tem
protivi neko drugo ministrstvo.

6. Glede te točke meni, da bi se sto-
rila krivica onim, ki so plačevali za pen-
zijski sklad, če se odjemlje pokojnina
otrokom. Ako se pokojnina ne da, se
mora denar vrniti.

7. Prilike v hrvaškem odseku mini-
strstva prosvete bo rešil postopno.

8. Za vesti za »Narodno Prosveto«
naj se obrača UJU do načelnika za osn.
šolstvo.

Iz navedenega vidimo, da se Izvršni
odbor resno trudi za izboljšanje našega
pogoja. Šolstva in narodne prosvete. S
tem je dal odgovor tudi na razna vpra-
šanja in predloge, ki jih je prejel od po-
vereništev.

Splošne vesti.

— Ali je mogoč vstop okrajnih uč-
teljskih društev v druga povereništva?
Udruženje Jugoslovenskog Učiteljstva.
Broj 1236, Beograd, 11. okt. 1926. god.
Upravi Povereništva UJU Ljubljana. Na
unit povereništva — Ljubljana: da li se
pojedina sreska društva mogu, po svojoj
volji, prijavljati za istu iz jednog a za
pristup u drugo povereništvo. Izvršni
Odbor na sednici svojoj od 9. o. m. do-
neo je odluku: da se takav postupak ne
može odobriti, sve donde, dok se pra-
vila UJU ne izmene u tom smislu, i dok
se sva povereništva s tim ne saglase.
Sada bi to bilo sasvim protivno čl. 9.
tač. b pravila UJU. Izveštavajući Vas o
ovome, skrećemo Vam pažnju, da spre-
čavate takav rad pojedinih zborova, ako
bi bilo takvih slučajeva u Vašem pod-
ručju, i da ne dopuštate nikakve prome-
ne u tom pogledu sve donde, dok ova
pravila važe. S drugarskim pozdravom.
Predsednik UJU Vlada K. Petrović l. r.
Sekretar Jov. Miličević l. r.

— Učiteljska naobrazba. »Narodna
Prosveta« priobčuje v številki 91. v srbo-
hrvaščini naš članek »Učiteljska izobraz-
ba, kardinalna točka našega programa«,
v katerem je opisano programno stališče
sele ožjega sosveta Pov. UJU — Ljub-
ljana 25. in 26. septembra 1926.

— Revizija učnega načrta. Na mno-
ga vprašanja posameznikov in na sklen-
nekaterih društev odgovarja urednik
»Popotnika« tov. P. Flerč, da ne more
upoštevati izraženih želja ter odložiti
priobčitev člankov glede učnega načrta,
ker pride ta bržčas v najkrajšem času
pri ministru prosvete v revizijo. Tei pa
bodo služile tudi pripombe, ki jih je ozi-
roma jih še bo poslalo tudi slovensko
učiteljstvo.

— Srebrna poroka. Tovariš Adolf
Rosina, šolski upravitelj v Ormožu, je
obhajal s svojo soprogo v ožjem krogu
svojo srebrno poroko. Naše čestitke!

— Šolska upravitelstva, ki so pre-
jela šolske lekarne in Kosmosova učila.

samo prirediti si ne zna. Krivda ni nle-
sova, ker se nima kje naučiti, pa tudi
učiteljeva ne, ker učitelj je tudi človek,
ne na stroji. Treba je smotrne ureditve
ter nekaj podpore, da se stvar lahko
vrši in dovrši, saj veste da gleda vsak
človek vsako novoustanovitveno se delo
postrani, mrzlo dokler ne vidi v njem
pravega ognja ki zavori z visokim pla-
menom.

Da se vrši v šoli v polni meri tudi
risanje, so nam potrdili izdelki na des-
kah, ker so morali biti preje narejeni
osnutki in predvaja na papir, ki je pa bil
risanka.

Dasi je prihitela šola med razstave
letos prvič io ne bi radi pogrešali drugo
leto ker pričakujemo z zanimanjem na-
dahnje delo.

7. Bojanci.

Hribček s kupčkom hiš — to so naši
Bojanci, kateri so zelo znani, ker tukaj
je popolnoma samosvoji tip kateremu
enakeva ne zaslediš v vsi Beli Krajini.
Krajni šolski svet je sila naklonjen šoli,
zato se na tudi vidi povsod napredek.
Res, da znaio čitati in pisati malčki v ci-
rilici toda v izdelkih ne zaostanejo za
našimi. Učenci so modri, s prižganimi
očmi s čelom naprej. Vedno so ti zano-
sleni. Niti malo si ne privoščijo odmora.

Kamor se ozreš po učilnici povsod
samo njih izdelki. Razne slike: boji,
smrti venčana in radovanja so položene
na steklo katero je prekrito na robu in
njega pročelnj strani s črnim trakastim
papirjem. Slike izgledajo prav okusno v
teh nežnih papirnatih okvirjih. Pač pa
opazimo tudi nebroj zemljepisnih slik, ki
služijo za ponazoritev krajev, da si jih
učenec lažje vtisne v spomin z boli živo
predstavo, da so mu živi mejniki. Tudi
veliko okvirjev so naredili iz kartona,
ga prevlekli z rumnim ali klejem na-
brali črpenine raznobarnih steklenic, te
kose zdrobili na manjše kosce ter z ni-
mi nosili ploskve. Pa kako se to sveti
— prav kakor brušena zrcala!

Levo je narejena tudi na zelo pri-
prost način vaza iz steklenice: stekle-
nica kateri se je odbil vrat ni več za
uporabo: tako so torej vzeli. S pečatnim
voskom so jo pokapali, tako da so na-
stale nekake male lise. Na sprednji del
so prilepili izrezan del kake razglednice
ter tudi isto pritrčili, da se je tesno
oklenala stene steklenice. Ko je bilo vse
suho so pa pobroncirali. Nikdo ne bi
sedaj več veriel, da je to tista ničvredna
steklenica katero smo imeli preje v ro-
kah. Tu se ravno vidi kaj se da vse na-
rediti, pa z najmanjšimi stroški.

(Dalej prihodnjik.)